

Obrana

bez použití jaderných zbraní

Rozpracování teorie vedení jaderné války udělejí hlavní pozornost odborníci jak v socialistických armádách, tak i v armádách pravděpodobných nepřátel. Budoucí světová válka bude nejpravděpodobněji neomezená jaderná válka. Přitom ovšem nemůžeme vyloučit možnost vzniku a vedení války i bez použití zbraní hromadného ničení, třeba jen po určité době.

Hlavním způsobem bojové činnosti vojsk v bezjaderném období války je útok. Obranné operace různého rozsahu mohou vojska vést na kterémkoli válčišti, kde vzhledem k podmínkám terénu a rovněž vzhledem k vojenskopolitickým důvodům nebo jiným příčinám útok bude nemožný nebo neúčelný.

Do obrany vojska budou přecházet nejčastěji

- k zabezpečení přesunů a rozvíjení útočících uskupení armád a frontů, neboť k vytvoření potřebného uskupení sil a prostředků a rovněž k organizaci zničení nepřítele palbou konvenčních zbraní budou vojska potřebovat více času, než při použití jaderných zbraní,

- s cílem šetřit síly a prostředky k zabezpečení útoku na jiných, důležitějších směrech,

- v prostorech, kde nepřítel vytvoří převahu v silách a zahájí útok,

- v průběhu útočných operací v důsledku neúspěchu ve střetných sraženích a bojích a rovněž k odrazení protiúderů operačních záloh nepřítele; zvláště to může být v podmínkách, kdy v průběhu protiúderu očekáváme přechod nepřítele k omezenému nebo neomezenému použití jaderných zbraní,

— při dokončování útočných operací, kdy pro nedostatek materiálních prostředků, především konvenční munice a pohonných hmot, dále v důsledku způsobených ztrát osob, výzbroje a techniky, nemohou vojska bez přestávky přejít k další útočné operaci.

V těchto případech přecházejí vojska do obrany jak na stupni svazků, tak i armádních svazů. Jestliže se podaří nepříteli před zahájením války vytvořit značnou převahu v silách a prostředcích k útoku v pásmu jednoho z frontů nebo s přechodem k jaderné činnosti se mu podaří způsobit vojskům frontu značné ztráty, pak je možná obrana i na stupni frontu.

Podle zkušeností cvičení Střední skupiny armád USA v Evropě, při bojové činnosti bez použití jaderných zbraní polní armáda USA útočila v pásmu širokém 180–300 km, polní armády ostatních zemí bloku NATO v pásmu 100–200 km. Šířka pásma armádního sboru armády USA činila 40–80 km, Západního Německa 50 až 60 km a Anglie 40–60 km. V prvním sledu polní armády útočily zpravidla 2–4 armádní sbory, z nichž každý měl v prvním sledu po 2–3 divizích.

Podle amerických názorů polní armády útočí na 2–3 směrech; na každém z nich útočí zpravidla armádní sbor v hodnotě 3–4 divizí. Armádní sbory a rovněž divize při vedení útoku bez použití jaderných zbraní vytvářejí na směrech úderu vysoké hustoty konvenčních zbraní, především dělostřelectva, tanků a letectva, aby dosáhly převahy v silách a prostředcích k umlčení bránících se vojsk v úseku průlomu. Přitom počítají s tím, že průlom

obranu musí dokončit všechny síly armádních sborů prvního sledu.

Hlavním úkolem obrany proto musí být způsobit maximální ztráty sborům prvního sledu nepřítele a odrážet jejich úder. Vzhledem k tomu cílem obranné operace armády vedené bez použití jaderných zbraní bude způsobit značné ztráty silám nepřítele, které jsou v převaze, odrážet jejich útok, udržet důležité prostory terénu

Charakteristické rysy obrany a požadavky na ni kladené

Zkušenosti operačních cvičení a jejich závěry ukazují, že bez ohledu na značný kvalitativní a kvantitativní růst konvenčních zbraní, bojové možnosti armádních svazů neumožňují způsobit rozhodnou porážku vojskům nepřítele v operační hloubce, nebo vojskům přesunovaným k útoku z chodu a zmařit tak útok v období jeho přípravy. Proto odražení úderů nepřítele a zmaření jeho útoku v bezjaderné válce mohou dosahovat jen bojovou činností svazků a útvarů. V takových podmínkách, podobně jako v letech minulých války, obranná sražení budou mít **charakter rozhořčených a úporných bojů** proti silám nepřítele, které jsou v převaze, k udržení zaujatých prostorů a čar. Přitom ničení útlačivého nepřítele palbou jen konvenčních zbraní bude vyžadovat značné množství času a dokonale využívání výhodných podmínek terénu.

Charakteristickým rysem obrany, vedené jen konvenčními zbraněmi, je skutečnost, že **vojska budou vést bojovou činnost v podmínkách neustálé úhrady použití nepřátelských jaderných a chemických zbraní.** Proto musí udržovat na vysokém stupni pohotovosti vlastní raketová vojska a letectvo k použití jaderných úderů a vševojskové svazky k vedení bojové činnosti v podmínkách jejich použití.

Neustálá úhrada nepřátelských úderů zbraní hromadného ničení vyžaduje dovedně soustřeďovat vojska. Bojová činnost svazků v obraně rozvine se v širokých pásmech na směrech útoku hlavních uskupení nepřítele a současně v různé hloubce. Přitom vojska armády budou přinucena soustřeďovat hlavní síly a vytvářet poměrně velké hustoty prostředků boje.

Charakter soudobé útočné operace vedené s použitím jen konvenčních zbraní klade **zvýšené požadavky na obranu**, která musí

- čelit hromadným úderům různorodých soudobých konvenčních zbraní pozemních vojsk a letectva nepřítele,

- směřovat k narůstání úsilí proti úderu jeho uskupení,

- být aktivní a úporná.

a vytvořit příznivé podmínky k přechodu do rozhodného útoku.

Kromě toho obranná činnost bude účelná k zabezpečení přesunu a rozvinutí útočných uskupení v příhraničním pásmu, k zabezpečení boků a týlu útočících uskupení armády a frontu, k upevnění dosažených čar po skončení útočných operací a vytvoření podmínek k přípravě další operace.

Vedení operace v bezjaderném období války bude mít charakter úporných bojů se svazky nepřítele, který má velké množství tanků a jiné obrněné techniky. To mu umožňuje vytvořit na hlavních směrech vysoké operační a taktické hustoty, dosahující 100 a 25—30 jednotek i více na jeden kilometr fronty. **Schopnost obrany čelit úderu takového obrněného uskupení je jedním z důležitých požadavků na ni kladených.** Protitanková obrana na hlavních směrech vytváří se proto do celé hloubky operační sestavy armády. Bude mít však podstatné rozdíly od obrany období Velké vlastenecké války. Přitom známe, že všechny prostory, úseky a pásma obrany útvarů a svazků, které byly na tankových směrech, budovaly se tehdy jako protitankové. Na takových směrech soustřeďovala vojska velké množství protitankových děl, což zabezpečovalo úspěšný boj s tanky nepřítele.

V soudobých podmínkách nové protitankové zbraně, zvláště vysoce manévrové protitankové raketové řízené střely (včetně PTRS ve výzbroji vrtníků), které mají vysoké bojové vlastnosti, značně ulehčují řešení problémů protitankové obrany bez předchozího vytváření jejich vysokých hustot v určených protitankových rájonech. Z toho vyplývá, že **základem protitankové obrany bude především široký manévr protitankových prostředků, soustředění palby všeho druhu a budování ženiijních zátarasů na tankových směrech v celé hloubce operační sestavy armády.** V tomto směru (na rozdíl od obrany v podmínkách jaderné války) vzniká nutnost mít v armádě a divizích ne po jedné, ale po dvou vysoce manévrových a silných protitankových zálohách k činnosti v širokém pásmu a k zesílení protitankové obrany na libovolném směru.

K úderům na vojska armády v obraně, zvláště na uskupení, která odrážejí úderu na hlavním směru, a k zabezpečení přímé letecké podpory bude nepřítel hromadně používat taktické letectvo. Podle zkušeností cvičení vyčleňuje k tomu 35—43 % vzletů (v jaderné válce ne více jak 10 %).

Pro přímou leteckou podporu polní armády vyčleňuje 5—6 leteckých křidel. Stupeň intenzity činnosti letectva můžeme posoudit podle zkušeností jednoho cvičení, v jehož průběhu pro podporu vojsk polní armády USA letectvo uskutečnilo za 4 dny 1100 vzletů.

Požadavek na obranu, aby byla protivzdušná, nabývá na důležitosti ještě proto, že velmi početné taktické letectvo nepřítel je hlavním prostředkem použití nápalu, jehož účinek na opěrné body vojsk v obraně může být velmi významný. V této souvislosti vyplývá nezbytnost pečlivé práce při organizaci bojové činnosti nejen armádních a divizních, ale i plukovních a praporečnických prostředků PVO, neboť vševojskoví velitelé na tomto stupni nemají dosud dostatečné zkušenosti v jejich použití.

Analýza možností útočných uskupení nepřítel ukazuje, že k uskutečnění mohutné palbě přípravy na hlavních směrech může vytvářet vysoké hustoty dělostřelectva, které dosahují 100—150 děl a minometů na 1 km fronty. Proto **obrana musí uchovat svou odolnost proti hromadné palbě dělostřelectva,** které používá konvenční a zápalnou munici.

Kromě toho schopnost obrany, vedené jen konvenčními zbraněmi, čelit dělostřelecké palbě a zvláště působení jaderných zbraní v případech jejich použití, v mnoha případech závisí na nepřetržitém vedení boje s prostředky jaderného napadení, jeho dělostřelectvem a minomety.

Pravděpodobný nepřítel má v současné době velké možnosti použít nervové paralytické a dráždivé otravné látky, dále zápalné a dýmové prostředky k omezení bojové činnosti vojsk v obraně, k dezorganizaci velení a práce týlu a k podlomení morálního stavu vojsk. Dlouhodobé působení na tyto objekty může donutit vojska přejít na jiná postavení. Při přípravě obrany je proto nutné brát v úvahu tyto faktory a **vojska připravovat na dlouhodobou činnost v podmínkách použití chemických zbraní.**

V soudobé obraně **vzrůstá význam boje se vzdušnými výsádky, aeromobilními vojsky, diverzními a průzkumnými skupinami.** Tak např. jeden armádní sbor může současně vysadit v hloubce naší obrany do dvou motorizovaných pěších praporů a v průběhu dne 2—3krát vysazení opakovat ve stejné hodnotě. Kromě toho v pásmu armády mohou působit aeromobilní vojska a 30—60 diverzních a průzkumných skupin. Úspěšný boj se vzdušnými výsádky a průzkumnými diverzními skupinami nepřítel umožní uchovat volnost činnosti záloh, pevnost velení a nepřetržitou práci

týlu, dále znemožnit nepříteli vedení průzkumu. Proto s nimi budou bojovat všechny vojska jak prvního tak i druhého sledu. Dělostřelectvo musí být v pohotovosti soustředěnými palebními údery ničit vysazované výsadky. K tomuto boji můžeme použít i letectvo. Kromě toho vzniká možnost vytvářet v armádách a divizích speciální protivýsadkové zálohy, které mají vysokou manévrovost a palěbnou sílu k rychlému zničení nepřítel v prostorech jeho vysazení. Složení takových záloh bude předmětem dalšího studia. Protivýsadková záloha armády může být v hodnotě motostřeleckého pluku, divize v hodnotě zesíleného motostřeleckého praporu.

Základní požadavky na obranu, které mají rozhodující vliv na její vybudování a vedení, vyplývají z neustálé úhrozy nepřátelského použití jaderných zbraní. **Obrana musí být proto protijaderná.** Proto vycházíme ze současných názorů na stupeň rozptýlení sestav svazků, útvarů a jednotek a určujeme armádě a podřízeným divizím taková pásma jako v podmínkách jaderné války.

Rozptýlení bojových sestav vojsk a prvků operační sestavy armády v obraně v těchto podmínkách je hlavním principem jejího budování. Na pravděpodobných směrech útoku, kde bude nepřítel vytvářet silná uskupení k dosažení převahy v silách a prostředcích, rozmísťujeme celistvější bojové sestavy bránících se vojsk a zvětšujeme hustoty palby, zvláště protitankové. Druhé sledy a zálohy v takovém případě rozptýlíme. Rozmísťujeme je v hloubce, která vylučuje jejich ničení taktickými raketami a palbou většiny dělostřelectva nepřítel. Kromě toho, prostory rozmístění sledů a záloh volíme tak, aby při zasazení do sražení nebylo nutné jejich útvary a svazky přemísťovat podél fronty. Těmto požadavkům na rozmístění druhých sledů a záloh odpovídá vzdálenost druhého sledu armády 60—70 km a divize 15—20 km od předního okraje obrany. Vysoké manévrové možnosti soudobých svazků umožňují druhým sledům a zálohám včas se přesunout na ohrožené směry.

Obrana v bezjaderném období musí být proto protijaderná, protitanková, protivzdušná, protidělostřelecká, protichemická a protivýsadková.

Odolnost a aktivnost obrany v těchto podmínkách dosahujeme

- hlubokým členěním sledů,
- rozptýleným rozmístěním sil a prostředků,
- promyšlenou organizací systému palby všeho druhu,
- ženijním vybudováním terénu a využitím všech silných stránek obrany,

— rozhodným soustředěním sil na nej-
důležitějších směrech provedením smělého
manévru,

— včasnými protiztečemi a protiúderem.

Hluboké členění sil a prostředků do sledů a jejich rozptýlené rozmístění v terénu k vedení bojové činnosti i za předpokladu možného přechodu k použití jaderných zbraní zabezpečujeme vybudováním řady čelných příčných pásem, postavení a čar. Proto v pásmu obrany armády, tak jako i v jaderných podmínkách, vytváříme zabezpečovací pásmo hluboké od 15 do 50 km, v taktické hloubce jedno pásmo hluboké až 30 km, 1–2 armádní pásma — každé hluboké do 20 km a příčné armádní pásmo. Celková hloubka obrany může dosahovat 100–150 km.

Nepřítel, který útočí bez použití jaderných zbraní, bude přinucen soustřeďovat své síly a prostředky na směrech úderu, aby zabezpečil rozhodující převahu a dosáhl spolehlivého zničení vojsk v obraně. Na základě toho, při vytváření uskupení sil armády a bojových sestav svazků musíme jasně **vyjádřit soustředění hlavních sil na směrech pravděpodobných úderů nepřítele.**

V obraně v období Velké vlastenecké války se určovaly nejen hlavní směry, ale i takové úseky terénu, na jejichž udržení vojska v obraně soustřeďovala své hlavní úsilí. To je charakteristické i v současných podmínkách. Proto při přípravě armádní obranné operace určujeme na stupni armáda hlavní pásmo obrany, v divizních pásmech obrany hlavní obranná postavení, v rámci plukovních úseků obrany praporeční rajóny obrany a v nich hlavní opěrné body.

Bereme přitom v úvahu, že mezi uskupením vojsk v obraně v rámci hlavního pásma obrany v období Velké vlastenecké války a mezi silami vytvářejícími hlavní pásmo obrany v dnešních podmínkách, musí existovat zásadní rozdíl. Dříve pásmo vytvářely a zaujímaly hlavní síly; toto pásmo zpravidla v průběhu trvání celé operace zůstávalo hlavní. **Hlavní uskupení vojsk**, předurčené pro obranu hlavního pásma, s přihlédnutím k úhroze jaderného napadení **vytváříme v soudobých podmínkách bezprostředně před zahájením nebo v průběhu útoku nepřítele**, kdy zjistíme směr hlavního úderu, a uskutečňujeme manévrem vojsky, silami a prostředky.

V závislosti na zámyslu obranné operace (boje) jako hlavní pásmo (hlavní postavení) můžeme volit první nebo jedno z pásem vytvářených v hloubce. Budují-li vojska zabezpečovací pásmo, (předsunuté postavení), jako hlavní zpravidla volíme první pásmo obrany, v jehož rámci roz-

místujeme velkou část vojsk. To umožní hlavnímu množství palebných prostředků působit při odrážení útočícího nepřítele.

Svazky a útvary v boji o hlavní postavení a rajóny rovněž používají hlavní síly a prostředky, plánují protizteče.

Rada teoretických prací a učebnic v posledních letech zdůrazňuje zásadu nepřipustnosti vytvářet souvislou frontu obrany. Je to správná zásada pro jaderné období, ale není možné ji mechanicky přenášet do podmínek bezjaderné války. **Na směrech útoku úderných uskupení nepřítele vytváříme v těchto podmínkách nejen hlubokou, ale i souvislou obranu.** Přitom pod souvislou obranou rozumíme takové rozmístění bojových sestav jednotek a útvarů, kdy mezery mezi rotními opěrnými body a praporečními rajóny obrany jsou postřelovány palbou tanků a hlavních protitankových prostředků rozmístěných v opěrných bodech na styku a v hloubce.

Vojska při obraně na normální frontě vytvářejí souvislou obranu zvláště na důležitých směrech. V této souvislosti pokládáme za účelné obnovit pojmy „obrana na normální frontě“ a „obrana na široké frontě“. Při obraně na normální frontě armáda, která má v prvním sledu 3–4 divize, může dostat pásmo široké 100–150 km a hluboké 100–150 km, divize 20–30 km široké a stejně i hluboké, pluk úsek 7–10 km $\times$ 7–10 km, prapor rajón široký do 3–5 km a hluboký 2 km.

K potvrzení těchto norem uvedme toto zdůvodnění.

V pásmu obrany divize širokém např. 25 km můžeme očekávat úder 1½–2 divizí armády NSR, které mají asi 400–500 tanků. Přitom 2/3 počtu (300–350 tanků) mohou působit v prvním sledu. Abychom mohli čelit úderu tankového uskupení, systémem obrany musíme hluboce členit do sledů. Tvoří jej několik postavení a na prvním z nich rozmístujeme hlavní část protitankových prostředků.

Vycházíme-li proto ze šířky pásma, na prvním postavení divize vytváříme 4–5 praporečních rajónů obrany; v každém z nich můžeme počítat se 33 organickými protitankovými prostředky. Vyčleníme-li k posílení těchto praporů 3–4 tankové roty s protitankovou baterií, dosáhneme celkového množství asi 160–200 protitankových prostředků na tomto postavení. Kromě toho manévrem protitankových záloh pluku, přesunutím jejich tanků na palebné čáry a rovněž palbou dělostřelectva ze zakrytých palebných postavení, dále systémem ženijních zátarasů, možnosti divize při boji s tanky se zvyšují. Divize může tedy vést boj s 240–280 (čili nejméně s 80 % celkového počtu) tanky nepřítele,

keré útočí v prvním sledu. To můžeme pokládat za plně dostatečné k úspěšnému odrazení jejich zteče.

Swazkům prvního sledu při obraně bez použití jaderných zbraní můžeme určovat vzhledem k tomu pásma obrany stejná, jako v podmínkách vedení bojové činnosti s použitím jaderných zbraní.

Určování pásem armádě a divizím v takové šíři umožní rozptýleně rozmísťovat prvky operační sestavy (bojové sestavy) a zabezpečit odolnost obrany z hlediska protitankové obrany.

Do obrany na široké frontě budou přecházet vojska na vedlejších směrech, dále v terénu, který není všude dostupný pro činnost vojsk nepřítel, a při nedostatku sil a prostředků.

Jejím základem musí být

— rychlý a účinný manévř palbou, palbovými prostředky, vojsky, zátarasy,

— pevná obrana jednotlivých prostorů terénu, které přetínají nejdůležitější směry nepřátelského útoku, ve spojení s protiztečemi z hloubky.

Na široké frontě, v závislosti na podmínkách terénu a důležitosti směru, armáda může bránit široké pásmo více jak 150 km, divize do 50 km a pluk úsek široký do 20 km.

Charakter vybudování obrany bude v podstatě záviset na podmínkách, v nichž vojska k ní přejdou. Vybudování obrany můžeme pokládat za ukončené jen tehdy, kdy vojska dokončí vytvoření odpovídajícího uskupení, zorganizují palbu všeho druhu, připraví manévř palbou, silami a prostředky a splní nezbytný objem prací ženijního vybudování zaujatých prostorů. Bezpochyby poslední požadavek mohou vojska při přechodu do obrany v průběhu útoku těžko splnit. Proto při zaujímání plánovaných prostorů věnují vojska hlavní pozornost dovednému využití především palby tanků, které jsou v bojových sestavách prvního sledu, dále ženijních zátarasů a výhodných podmínek terénu.

Uskupení sil a prostředků ve všech případech přechodu k obraně musí

1. vyloučit možnost průlomu hlavních sil nepřítel na směrech úderu:

2. setřít silami a prostředky, které by bylo možné v potřebném okamžiku rychle přeskupit k vytvoření potřebné převahy na ohrožených úsecích.

V obranné operaci vedené bez použití jaderných zbraní uchovávají si svůj vý-

znam všechny známé prvky operační sestavy:

- první sled,
- druhý sled (záloha),
- uskupení dělostřelectva, raketových vojsk a vojsk PVO,
- zálohy různého druhu.

Při přechodu do obrany v průběhu útoku nebo v důsledku neúspěchu ve střetném sražení v počátečním období její organizace často nemusí odpovídat zámyslu obranné operace. V prvních sledech mohou působit **tankové divize a pluky**, které v dalším budeme používat jako základ k uskutečnění protiúderu (protizteči). **Dělostřelecké divize** budou bojovat na odloučených směrech a některé z nich budou ve druhém sledu a přesunovat se za prvním sledem. Tato situace vyzve jistě **nutnost přeskupení**. Jeho uskutečnění je možné jen po odrazení prvních ztečí útočícího nepřítel a ve skrytu před ním.

Uskupení dělostřelectva armády může zahrnovat armádní dělostřeleckou skupinu ve složení 4–6 dělostřeleckých oddílů, 1–2 protitankové zálohy a uskupení dělostřelectva swazků. Armádní dělostřeleckou skupinu zpravidla dělíme na podskupiny pro podporu divizí, které se brání na hlavním směru. Nezbytnost mít armádní dělostřeleckou skupinu v tomto složení a dělení na podskupiny vyplývá z toho, že v pásmu obrany armády může nepřítel útočit nejméně na 2 směrech. Divize v obraně na těchto směrech, zpravidla značně vzdálených jeden od druhého, budou vyžadovat podporu armádního dělostřelectva. Armádní dělostřelecká skupina může úspěšně plnit tento úkol jen tehdy, jestliže její podskupiny se přiblíží k pásmům těchto divizí; to vytvoří příznivé podmínky k soustředění palby před předním okrajem obrany. Každá podskupina, při minimálním posílení armády dělostřelectvem, může být v hodnotě 2–4 oddílů.

Vzhledem k tomu, že armáda v obranné operaci bude mít široké pásmo, do složení **pohyblivých odřadů zátarasování**, kromě používaných ženijních jednotek, bude nutné k uskutečnění manévru zahrnovat do roje vrtulníků Mi-4, do roje Mi-6 a do ženijní rot s nebytným množstvím protitankových min. K zabezpečení činnosti pohyblivého odřadu zátarasování na pravděpodobných směrech úderu nepřítel můžeme vytvářet dočasné sklady se zálohou protitankových protipěchotních min.

V obranných operacích vedených bez použití jaderných zbraní stane se **letectvo** hlavním prostředkem průzkumu a ničení

jaderných zbraní nepřítele a rovněž prostředkem ničení uskupení, rozmístěných za hranicemi dosahu palby dělostřelectva. Značnou část úsilí letectva, vyčleněného pro podporu armády, budeme používat k úkolům protipřípravy a k podpoře protiúderu. Podle zkušeností cvičení a válečných her, na období obranné operace bylo armádě vyčlenováno do 5–6 plukovních vzletů stíhacího bombardovacího letectva k činnosti ve dne a 1–2 plukovní vzlety frontového bombardovacího letectva pro činnost v noci a ve složitých meteorologických podmínkách.

Plnění těchto úkolů letectva může omezit silný systém PVO nepřítele. Jestliže v jaderné válce boj s prostředky PVO ulehčují jaderné úderu raketových vojsk, pak v bezjaderném období překonání PVO

nepřítele našim letectvem stane se jedním ze složitých problémů. V této souvislosti **umístění PVO nepřítele tvoří jeden z důležitých úkolů vojsk v obraně.**

V obraně s použitím jen konvenčních zbraní značně vzrůstá úloha **organizovaného použití palb všeho druhu.** Přitom počítáme s tím, že vytvoření pásma souvislé palby, zvláště protitankové, před celou obranou nejen armády, ale i divize bude těžkým úkolem, vzhledem ke zvětšení šířek pásů jejich bojové činnosti. Proto je zřejmé, že pásma souvislé palby budou vojska vytvářet jen na nejdůležitějších, hlavně tankových směrech. Zvětšení hustoty palby nebo její soustředění na nových směrech v průběhu operace mohou uskutečňovat manévrem palbou nebo palebnými prostředky prvního sledu.

Vedení obrany

Vojska v obraně musí působit velmi aktivně. Snaží se způsobit maximální ztráty nepříteli, počínaje na dalekých přístupech.

Vzhledem k tomu, že v pásmu obrany armády může nepřítelem útočit několika uskupeními v celkové hodnotě 1½–2 armádních sborů, před bránícími vojsky rozvine velké množství odpalovacích zařízení řízených a neřízených střel, tankových a motorizovaných praporů a oddílů polního dělostřelectva, protitankových prostředků a radiotechnických stanic. Většina těchto prostředků bude v divizích prvního sledu nepřítele v hloubce do 15–20 km. Po přesunu hlavního uskupení nepřítele k přednímu okraji vytvářejí se příznivé **podmínky pro jeho zničení v období protipřípravy**, zvláště v případě včasného přechodu vlastních vojsk do obrany.

Možnosti konvenčních zbraní armády umožňují uskutečnit dělostřeleckou protipřípravu na hlavní uskupení nepřítele, zpravidla podle jedné plánované varianty na jednom směru. Šířku protipřípravy určujeme tak, aby zabezpečovala minimálně požadovanou hustotu dělostřelectva (40–50 děl na 1 km fronty) a zničení nejdůležitějších objektů nepřítele. Šířka protipřípravy bývá zpravidla 10–12 km a hloubka v hranicích dosahu hlavních palebných prostředků.

Propočty ukazují, že na směru hlavního úderu nepřítele může armáda přibrat k protipřípravě 23–24 dělostřeleckých oddílů a 3–4 tankové prapory, což tvoří asi 520 děl, minometů a tanků. V takovém případě vytvoříme v protipřípravě střední hustotu do 52 děl, minometů a tanků na 1 km fronty. Takové množství palebných

prostředků umožňuje zničit současně 10–12 praporů, umlčet do 22 dělostřeleckých a minometných baterií a 2–3 místa velení.

K urychlení pohotovosti dělostřelectva a vhodného velení bude účelné využít pro protipřípravu již existující uskupení dělostřelectva svazků a útvarů v obraně a posílit je na úkor druhých sledů a záloh. Přitom je třeba ovšem plánovat i včasný návrat dělostřelectva do organických svazků a útvarů po splnění palebných úkolů protipřípravy, a to v době, kdy nepřítelem již zahájil útok.

Porážky útočícího uskupení nepřítele do okamžiku jejich přechodu do útoku budeme dosahovat nejen protipřípravou, ale i **dalšími hromadnými úderu všech palebných prostředků v rámci jejich dostřelu.** Protipříprava je jednou z hlavních součástí celého komplexu opatření armády při boji s hlavním uskupením nepřítele v období jeho přesunu a rozvinování.

Dalšími možnostmi zvýšení účinnosti protipřípravy mohou být

- použití zápalné munice ve velkém rozsahu,

- použití munice s nervově paralytickými a dráždivými otravnými látkami jak dělostřelectvem, tak i letectvem v případě použití chemických zbraní nepřítelem,

- vybudování minových výbušných zátarasů na osách přesunu hlavního uskupení nepřítele.

Splnění cílů obranné operace bude v mnoha případech záviset na výsledcích armádního protiúderu proti vklínivšímu se

nepříteli do naší obrany. Základ uskupení armádního protiúderu tvoří divize druhého sledu. K jejich posílení můžeme využívat i druhé sledy divizí a rovněž útvary prvního sledu, stažené z netankových směrů.

Pro účast v palebné přípravě a podpoře protiúderu přibíráme zpravidla armádní dělostřelectvo, dále dělostřelectvo divizí prvního sledu, v jejichž pásmech protiúder plánujeme, dělostřelectvo stažené z pasívních směrů a rovněž letectvo. Divize, které se zúčastní protiúderu, útočí v pásmu širokém do 10 km.

Hloubku a obsah bojových úkolů určujeme v závislosti na hodnotě vklínivšího se uskupení nepřítelů a na hloubce jeho proniknutí do naší obrany.

Armádní protiúder je účelné uskutečnit při vedení boje o pásma obrany svazků prvního sledu. Není ovšem vyloučen protiúder ani při proniknutí nepřítelů do operační hloubky a rovněž po vysazení velkého vzdušného výsadku v pásmu obrany armády. V druhém případě může být slo-

žení protiúderného uskupení poněkud menší.

Protiúder v bezjaderném období může končit zničením vklínivšího se nepřátelského uskupení, obsazením ztracených důležitých čar a prostorů terénu a vytvořením výhodných podmínek pro další vedení úporné a aktivní obrany, dále zabezpečením podmínek pro přechod do rozhodného útoku nebo pro protiúder frontu.

V těch případech, **kdy na základě vzniklé situace armádní protiúder není účelný, svazky druhého sledu přecházejí do obrany na připravených čarách.** Velitel armády v průběhu operace přijímá opatření k zesílení obrany na směrech úderu nepřítelů. Může proto i změnit bojové sestavy divizí druhého sledu a jejich úkoly v závislosti na charakteru bojové činnosti nepřítelů. V případě potřeby určuje pořadí vyvedení vojsk ze sestavy svazků prvního sledu na nově zvolené čáry.

Upraveno ze sovětského tisku